

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Officio Ivdicis. Titulus XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

quoniam, vt dicitur in c. 1. extr. de off. Archidiaconi, sanguis subditorū à Deo, coram quo tenebitur de omnibus rationē reddere, de manibus suis in die iudicij requiretur.

A X I O M A T A.

Licet in genere, quod non licet in specie, c. si sacerdos, extr. eod.

Lex diocæsana, & lex iurisdictionis, differūt: vnde res iudicata in vna non obstat agenti in alia, c. dilectus, extr. eod.

Episcopi, qui per se non possunt, tenentur assumere idoneos coadiutores in diuinis ministerijs, c. inter cetera, extr. eod.

Ad hoc, vt habeat iurisdictionem Prælatus in clericos, vel in Ecclesijs electus, oportet quod & vniuersitas, qua eligit, sit clericorum, vel religiosorum, vel aliàs idē Prælatus iurisdictionem de Ecclesiastico Prælato recipiat, & quod electus sit clericus vel religiosus: cum aliter non dare, nec recipere possunt spiritualement, scilicet, excommunicandi, interdicendi, & consimilium, iurisdictionem, c. contingit, extr. de arbitris.

DE OFFICIO IUDICIS.

Titulus XXXII.

Continuatio.

CUm iurisdictiones sint variæ, vario etiã iudicis officio administrantur: merum quidem & mixtum imperium nobili, simplex verò iurisdictione mercenario, iudicis officio expeditur.

Quid

Quid Iudicis officium?

Iudicis officium est, potestas, quæ ad dirimendas lites, tollendaquæ grauamina quomodolibet secundum æquitatem exercetur, vt per hoc religionis, & Reipublicæ statui publicè & priuatim consulatur.

Quotuplex Iudicis officium? Et quæ causa Efficiens?

Officium Iudicis duplex est, nobile & mercenarium. Vtriusque causa efficiens est, iuris, vel cõsuetudinis, authoritas, vel cõstitutio Principis, vel eius, qui ius dandi iudicem habet.

Quod Subiectum?

Subiectum est, quilibet, nisi natura, lege, vel moribus prohibeatur.

Quod nobile Iudicis officium?

Nobile iudicis officium est, quod iudex sua, id est, iuris authoritate exercet, etiãsi nulla proponatur actio, & interdum nomine proprio, nemine petente.

Quod obiectum nobilis officij Iudicis?

Obiectum huius est, inquisitio, & punitio sceleratorum, in integrum restitutio minorum, facultas concedendi veniam ætatis, constituendi tutores, vel curatores adultis, restitutio natalium, restitutio famæ, honoris, creatio notariorum, executio sententiæ diffinitiuæ, & omnia alia, in quibus Iudex impertit officium suum alicui priuatim imploranti, aduersus eum, cum quo de stricto iure nullam habet actionem: sed

134 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
qui interim ex sola æquitate, & quod dicitur, de
bono & æquo ei obnoxius est: vel quotiescunq;
quis petit à iudice quicquã, in quo alterius per-
sonæ non vertitur consideratio, vt notat Zas. in
l. 1. ff. de iuris. omnium iud.

Quid Mercenarium?

Mercenarium iudicis officium est, quod actio-
ni propositæ cohæret, eiq; deseruit.

Quod Obiectum mercenarij?

Obiectum huius sunt, omnia interloquuto-
ria, quib. cœpto iudicio iudex aliquid præcipit,
vetat, vel permittit, l. ædiles, §. item sciendum,
ff. de edilit. edicto. Quinimò, cognita iam cõtro-
uersia, illud iudicis officium deseruit etiam cau-
sæ definiendæ. Nam omnes sententias, iudex ex
officio, pronuntiare dicitur, tam super re con-
trouersa, quã super fructibus, damnis, sumpti-
bus litis, alijsq; accessionibus.

QVÆSTIO.

*An iudex secundum allegata, contra
conscientiam iudicare debeat?*

Quomodò autem in officio suo se gerere: an
secundum allegata & probata, & ex actis contra
conscientiam iudicem iudicare oporteat? qua-
estio est, multis temporibus, varijs Doctorum ra-
tionibus & opinionibus in diuersas partes agi-
tata. Tu distingue: Aut agitur de causa ciuili, &
iudex propriam conscientiam in iudicando se-
qui non debet, sed propter publicam iudiciorum
authoritatẽ, secundum allegatas à partibus pro-
bationes

bationes sententiam ferre, l. illicitas, §. veritas, ff. de off. præsid. c. pastoralis, §. quia verò, extr. de off. deleg. gl. & Dd. in c. 1. extr. de off. ord. Imò etiam, secundum leges & Canones, postposita conscientia, c. summopere, 11. quæst. 3. c. iudicet ille, 3. quæst. 7. c. si tantum, 6. quæst. 2. l. rem non nouã, C. de iud. Nec obstat, quòd ab alijs affertur, veritatem omnibus rebus præualere: & , propter inquirendam veritatem iudiciorum solennia esse instituta, non vt seruiret iudicijs veritas, c. vnde vi, & , c. veniens, extr. de iureiur. peccareq; eos iudices, qui contra conscientiam iudicant, Eccl. 4. Hisce enim respondetur, nè iudiciorum auctoritas vilescat, non conceditur iudici, neglecta cognitione publica, quæ ex probationibus hinc inde factis elicitur, ex priuata scientia iudicare. Quia secundum allegata & probata iudicando non peccat: cum nõ ex cuiuslibet priuati instructione, sed ex confessionibus, depositionibus, allegationibus, & alijs, quæ in eius præsentia proponuntur, formare animi sui motum debeat, c. in præsentia, extr. de renuntiat. & , vt publica persona, postpositis proprijs phantasijs, & conscientia, quæ plerunque erronea esse solet, prout facta in iudicio sibi est fides, iudicare, c. placuit, 6. quæst. 2. Si autem de causa criminali agitur rectius faciet, si sequendo conscientiam Reum absoluat, vel in tanta ambiguitate & discrimine rerum deponendo iudicandi officium, causam alteri cognoscendam & definiendam committat, Ioan. And. in add. ad Spec. tit. de

dis. & alleg. aduoc. §.

final.

DE